

SAPIENZA - UNIVERSITÀ DI ROMA
DIPARTIMENTO DI STUDI EUROPEI E INTERCULTURALI

ROMANIA ORIENTALE

XXI

2008

Bagatto Libri
Roma

SAPIENZA UNIVERSITÀ DI ROMA
DIPARTIMENTO DI STUDI EUROPEI E INTERCULTURALI

ROMÂNIA ORIENTALE

21, 2008

Bagatto Libri
Roma

Comitato scientifico e direttivo

R. Antonelli, I. Both, M. Mancaş, G. Tavani, L. Valmarin (direttore responsabile),
G. Vanhèse.

Comitato di redazione

N. Neşu, P. Scarpulla, A. Tarantino (segretaria di redazione)

Redazione

Seminario di Rumeno, Dipartimento di Studi Romanzi,

Facoltà di Scienze Umanistiche

P. le A. Moro 5, 00185 Roma – tel. 49913069

e-mail: luisa.valmarin@uniroma1.it

La rivista, di proprietà della Sapienza Università di Roma, viene stampata con il contributo dell'Ateneo.

N. B. La collaborazione è subordinata all'invito da parte della rivista. Non si restituiscono, comunque, i dattiloscritti ricevuti.

In copertina: *Ls scala di Babele* (disegno di C. Udroui)

LA LINGUA RUMENA
PROPOSTE CULTURALI PER LA NUOVA EUROPA

Atti del Convegno
Roma, 15-17 novembre 2007

a cura di Luisa VALMARIN, Nicoleta NESU

INDICE

LA LINGUA RUMENA: ASPETTI SINCRONICI, DIACRONICI E CONTRASTIVI

Carmen VLAD (Universită di Cluj-Napoca) <i>Sincronizarea cercetării lingvistice românești cu cercetarea din spațiul European occidental</i>	15
G. G. NEAMȚU (Universită di Cluj-Napoca) <i>Câteva considerații teoretice privind problematica posesivelor în limba română</i>	22
Camelia STAN (Universită di Bucurest) <i>Il sintagma nominale rumeno</i>	31
Ioana Cristina PÎRVU (Universită di Bucurest) <i>Secvențe metacomunicative în limba română vorbită</i>	38
Adriana STOICHIȚOIU ICHIM (Universită di Bucurest) <i>Normă prescriptivă vs. normă a uzului în asimilarea grafică a anglicismelor</i>	48
Donato CERBASI (Universită di Roma Tre) <i>Gli infiniti rumeni: spunti di tipologia romanza</i>	63
Oana BOC (Universită di Cluj-Napoca) <i>Aspecte privind inovațiile lingvistice în limba română - o abordare din perspectiva lingvisticii integrale</i>	73
Luminița DRUGĂ (Universită di Bacău) <i>Roman-itat(e), român-itat(e), europen-itat(c)</i>	80
L'IMMAGINE IDENTITARIA	
Ioana BOITH (Universită di Cluj-Napoca) <i>La littérature roumaine expliquée aux étrangers: d'où venaient les avant-gardistes européens?</i>	91
Sanda CORDOȘ (Universită di Cluj-Napoca) <i>Imaginar românesc la scriitorii germani originari din România</i>	99
Alexandra VRÂNCEANU (Universită di Bucurest) <i>Panaît Istrati și marginalitatea asumată</i>	106
Rodica MARINESCU (Museo del Contadino Rumeno, Bucurest) <i>Cultura orală și muzeul</i>	118
Eleonora SAVA (Universită di Cluj-Napoca) <i>Spazio, abitazione e multiculturalismo: un case study</i>	125

LA LINGUA E L'IMMAGINARIO POLITICO RUMENO

Ovidiu PECICAN (Universită di Cluj-Napoca)	
<i>Vocabolario politico rumeno. Interpretazioni puntuali</i>	137
Nicoleta NEȘU (Universită di Cluj-Napoca; Sapienza Universită di Roma)	
<i>Puterea cuvintelor și imaginarul politic românesc</i>	141
Laura MESINA (Universită di Bucarest)	
<i>La "semantica" della fondazione politica nei paesi rumeni</i>	151
Mirela ARSINI (Universită di Bacău)	
<i>Political Imaginary in Romanian discursive space</i>	160
Camelia M. CMECIU, Liviu DRUGUȘ (Universită di Bacău)	
<i>Managing the mental imagery in Romanian political discourse</i>	171
Eugenia BOJOGA (Universită di Cluj-Napoca)	
<i>L'immaginario politico sovietico e la situazione attuale della lingua rumena nella Repubblica di Moldova</i>	184
IDENTITĂ E ALTERITĂ	
Cornel VILCU (Universită di Cluj-Napoca)	
<i>Idiomatism, universalitate, subiectivitate, alteritate: teoria lingvistică a lui Eugeniu Coșeriu</i>	207
Laura LAZĂR ZĂVĂLEANU (Universită di Cluj-Napoca)	
<i>Avatarurile integrării în literatura veche românească. Sururile cuvântului și perspectiva kalokagathiei</i>	215
Lucia URICARU (Universită di Cluj-Napoca)	
<i>Trasposizione e non-trasposizione nell'uso dei tempi verbali. Il caso del rumeno</i>	227
Amalia ANDRONIC (Universită di Bacău)	
<i>National Identity and Alterity. The Image of the Other</i>	234
Afrodita Carmen GIONCHIN (Universită di Padova)	
<i>Forme di espressione della comunità romena in Italia: informazione e comunicazione mediatica in senso interculturale</i>	240
Oana CHELARU MURĂRUȘ (Universită di Bucarest)	
<i>Figura evreului în limbile italiană și română: coordonate lingvistice și culturale</i>	254
Irina UNGUREANU (Universită di Cluj-Napoca)	
<i>Che cosa significa parlare "all'europea". Caragiale a Berlino</i>	271
IL RUMENO COME LINGUA STRANIERA (L2)	
Joanna PORAWSKA (Universită di Cracovia)	
<i>Perspectiva etnolingvistică în predarea limbii române ca limbă străină</i>	279

Ileana MUREȘANU (Universitățile de Cluj-Napoca)	
<i>Probleme dificile în învățarea limbii române ca limbă străină</i>	285
Dina VIȘCU (Universitățile de Cluj-Napoca)	
<i>Predarea limbii române. Problema stilurilor funcționale</i>	294
Elena PLAYON (Universitățile de Cluj-Napoca)	
<i>RLS – Validarea competențelor în conformitate cu Cadrul European Comun de Referință și cu Pașaportul lingvistic european</i>	306
Emma TĂMĂIANU-MORITA (Universitățile de Cluj-Napoca)	
<i>SIASTRO: A Software System for the Phrase Analysis of Romanian Texts: Possible Applications in Learning Romanian as a Foreign Language</i>	314
Sanda CIHERATA (Universitățile de Cluj-Napoca), Luciana PEEV (Software ITC Cluj-Napoca)	
<i>Analiză morfologică și sintactică automată pentru textele românești</i>	323
PRESENTAZIONE DI PROGETTI	
Gheorghe CARAGEANI (Universitățile de Napoli)	
<i>La poesia dei detenuti politici e quella ufficiale (agitoria) durante la dittatura comunista in Romania</i>	341
Florin T. OLARIU, Ofelia ICHIM (Istituto di Filologia Romanza, Iași)	
Roberto MERLO (Universitățile de Torino)	
<i>Comunitatea românească din Torino o perspectivă interdisciplinară asupra stării de fapt</i>	349
Ofelia ICHIM, Florin T. OLARIU (Istituto di Filologia Romanza, Iași)	
<i>Charta europeană a plurilingvismului – o platformă pentru dialogul intercultural</i>	359
Marina CAP-BUN (Universitățile de Constanța)	
<i>Studiile românești azi: posibile strategii de dezvoltare</i>	364
Laura MESINA (Universitățile de București)	
<i>Il patrimonio medioevale romeno del paese di Hațeg on-line: un progetto interdisciplinare di ricerca</i>	372
Ioan DĂNILĂ (Universitățile de Bacău)	
<i>Cercetările filologice românești în Italia. Conexiuni în diacronie</i>	376
Recensioni	381

La recente adesione della Romania all'Unione Europea impone alla lingua e alla cultura rumena un esercizio di riconfigurazione identitaria, su un doppio asse che implica tanto la conquista di una nuova elasticità nel confronto con i valori europei, quanto una ridefinizione dei propri valori. In questo contesto, il Convegno internazionale intitolato **LA LINGUA RUMENA: PROPOSTE CULTURALI PER LA NUOVA EUROPA**, organizzato dall'Accademia di Romania in Roma, in collaborazione con *Sapienza* Università di Roma – Dipartimento di Studi Europei e Interculturali e con l'Istituto Culturale Romeno di Bucarest, svolto a Roma, tra il 15 e il 17 novembre 2007, ha promosso la cultura rumena attraverso la lingua, con tutto ciò che questo implica nell'ambito delle discipline linguistiche, ma anche dell'antropologia culturale e della storia delle mentalità.

Diventata, a partire dal 1 gennaio 2007, lingua ufficiale dell'Unione Europea, accanto alle altre 22 lingue dei paesi membri, la lingua rumena si trova a cambiare il suo statuto, passando da una situazione di "minoranza" linguistica ad essere una lingua "ufficiale" - un'opportunità per ritrovare un equilibrio tra senso identitario e apertura verso lo spazio europeo.

Recenta integrare a României în Uniunea Europeană obligă limba și cultura română la un exercițiu de redefinire identitară pe o axă dublă care implică, simultan, atât o elasticizare a raportului cu valorile europene, cât și un traseu necesar de redescoperire pe teritoriul raportării la valorile proprii. În acest context, colocviul internațional **LIMBA ROMÂNĂ: PROPUNERI CULTURALE PENTRU NOUA EUROPĂ**, organizat de Accademia di Romania in Roma, în colaborare cu *Sapienza* Università di Roma – Departamentul de Studii Europene și Interculturale și cu Institutul Cultural Român din București, care s-a desfășurat în perioada 15-17 noiembrie 2007, a avut ca scop promovarea culturii române prin factorul limbă, cu tot ceea ce implică pe teren lingvistic, dar și în corelație cu antropologia culturală și istoria mentalităților.

Devenită de la 1 ianuarie 2007 limbă oficială a Uniunii Europene, alături de celelalte 22 de limbi ale țărilor membre, limba română trece de la situația unui „minorat” lingvistic la statutul de limbă „oficială” - o șansă de a găsi un echilibru între simțul identității și deschiderea europeană.